

RESPECT

Respect brengt niet terstond een geruststellende klank.

Respect wekt twee zijden van verwachting – positief en negatief.

Negatief, omdat respect jegens iemand koesteren veelal beduidt die persoon dus niet willen of kunnen beminnen. Respect valt op te brengen, maar afstand blijft en liefde is helemaal niet in de buurt. Afstand houdt de ander buiten. Laat de ander doen wat de ander wil, als ik maar met die ander niets te schaffen heb. Dergelijk respect is gehuld in winterjas en lijdt evengoed aan bevriezing. Het vermoedt wel de ander nabij te komen maar blijft steken in eigen onoverkomelijk gelijk. Het kent de ander niet en niet meer zich zelf – het eigen respect dat zelfrespect heet. Doet die gewaarwording zich voor, dan ontwaakt de andere zijde van respect.

Naar de oorsprong is respect alleen positief op te vatten. In de variant van het Latijn behelst respect omkijken en zo acht slaan op iemand en dus rekening houden met iemand. Daarvandaan klinkt in de variant van het Frans ten aanzien van respect vooral eerbied en ontzag door.

Ontzag is minder dubbelzinnig dan respect. Niet alleen de ander ontzien schuilt daarin maar tevens achting, meer nog hoge achting – hoogachting. Zo ook eerbied. Want eerbied jegens iemand betekent die persoon eer bieden – aanbieden. Dat betekent al neiging van het eigen hoofd om het hoofd van de ander hoger te doen zijn. Mijn respect jegens u is uitdrukking van ontzag en eerbied jegens u. De winter is voorbij en het ijs is al gebroken en de lente belooft niet uit te blijven.

Zo houdt respect ook afstand in maar een andere en meer aangename – waar liefde niet buiten moet blijven maar toegang krijgt en binnen komt. Die afstand neemt geen ruimte maar geeft ruimte. Dat doet zich passend voor tussen lieden die elkaar nog niet kennen of die alleen in bepaald opzicht eensgezind kunnen zijn.

Zo is respect deugd. De een waardeert de ander en kent in waardering geen afgunst. De een gunt de ander eigen bijzonderheid. Met respect die gunt vangt leven aan.